

Àrea 1 Comprensió oral i comprensió lectora

100 punts [mín. 60 punts]

Comprensió oral

Exercici 1

25 punts

Tot seguit escoltareu dues vegades un fragment del programa *Imaginari*, d'IB3 Televisió, dedicat al mite de na Maria Enganxa. Responeu si els enunciats següents són vertaders (a) o falsos (b).

(!) *Escriviu les respostes en el full òptic.*

- 1. El propòsit d'aquesta llegenda era impedir que na Maria Enganxa s'escapàs dels pous i cisternes.**
 - a) Vertader
 - b) Fals
- 2. Antigament els pous de Mallorca no solien estar ben coberts.**
 - a) Vertader
 - b) Fals
- 3. Amb la història de na Maria Enganxa es van evitar els accidents en pous i cisternes.**
 - a) Vertader
 - b) Fals
- 4. La figura de na Maria Enganxa representa una dona que va perdre el seu fill en un pou.**
 - a) Vertader
 - b) Fals
- 5. Aquesta llegenda té diverses versions, una de les quals se situa a Felanitx.**
 - a) Vertader
 - b) Fals

Exercici 1	Encerts Punts	5	4	3	2	1	0
		25	20	15	10	5	0

Exercici 2

25 punts

Tot seguit escoltareu dues vegades una notícia del programa *InfoK*, de TV3. Tria la resposta correcta (a, b o c), d'acord amb el contingut de l'àudio.

(!) *Escriviu les respostes en el full òptic.*

6. On van localitzar la balena geperuda?

- a) Damunt l'arena de la platja.
- b) Devora la costa de Porto Cristo.
- c) A 15 metres del port.

7. Quin problema tenia la balena?

- a) Estava malferida perquè s'havia menjat una xarxa.
- b) Una embarcació l'havia ferida a la cua.
- c) Havia quedat atrapada entre xarxes.

8. La balena geperuda...

- a) és de les més grans que hi ha perquè arriba a fer 18 metres.
- b) és de les més petites que hi ha al món perquè fa 9 metres.
- c) té una mida mitjana, d'entre 15 i 18 metres de longitud.

9. Quin comportament tenen les balenes geperudes?

- a) Crien a les aigües antàrtiques.
- b) Migren diverses vegades l'any.
- c) Passen l'estiu a la Mediterrània.

10. Per què es desplacen aquestes balenes?

- a) Per alimentar-se i reproduir-se.
- b) Per morir tranquil·lament.
- c) Per evitar que les cacin.

Exercici 2	Encerts Punts	5	4	3	2	1	0
		25	20	15	10	5	0

Comprensió lectora

Exercici 3

25 punts

Llegiu l'article que teniu a continuació i responeu si les afirmacions següents són vertaderes (a) o falses (b), d'acord amb el contingut del text.

(!) *Escriviu les respostes en el full òptic.*

Com vivien els nens a l'antiga Grècia?

Per als antics grecs, l'educació física dels nens era molt important. Volien que creixessin sans i forts per poder ser bons soldats! A partir dels catorze anys, aquest entrenament era fins i tot més important que les lletres i els números.

Els gimnasos grecs

Els nois s'entrenaven totalment nus a l'aire lliure, en uns centres d'entrenament anomenats... sí, ho heu endevinat: gimnasos! I és que, en grec, *gymnasium* significa 'lloc on es va despullat'. Hi havia mestres encarregats de supervisar els exercicis atlètics i la dansa, també recomanaven als nois la dieta que els calia seguir per estar en forma i, si hi havia algun accident, sabien com havien d'arreglar un os trencat.

Esport i retòrica

Els esports favorits d'aquell temps eren les curses, el llançament de disc i de javelina, la lluita i la boxa. Totes eren disciplines que preparaven el cos per al combat i, a més, els encantava participar en competicions esportives en honor als déus. Els Jocs Olímpics, celebrats cada quatre anys, eren un moment molt esperat.

Estudiar a casa del mestre

Com que no hi havia escoles públiques, els pares més rics enviaven els seus fills a casa d'algun mestre quan tenien set anys. Hi aprenien a llegir i escriure, i a fer operacions matemàtiques, és a dir, les habilitats bàsiques: primer l'alfabet i, finalment, la lectura en veu alta. Tenien escola cada dia, sense cap descans, excepte els dies de festa de la ciutat. Els acompanyava un esclau de la família, que hi quedava tota l'estona per assegurar-se que l'infant es portava bé. Les nenes, en canvi, quedaven a casa amb la mare i aprenien a filar i teixir. Algunes també aprenien a llegir i escriure. I els nens de famílies pobres tampoc no anaven a escola, perquè havien d'ajudar els pares amb la feina.

L'etapa de perfeccionament

Aproximadament amb dotze anys, quan els nens ja sabien llegir i escriure correctament, venia una segona etapa de perfeccionament dels coneixements. Com que en aquell temps no hi havia gaires llibres, era molt important exercitar la memòria. Els alumnes aprenien poemes llarguíssims que recitaven sense parar, com la *Ilíada* i l'*Odissea*.

Escriure sobre tauletes de cera

Els grecs escrivien amb plomes de canya i tinta de carbó barrejada amb goma vegetal. Ho feien sobre rotlles de paper, que havien de dur d'Egipte i eren força cars. Per això, els alumnes practicaven sobre tauletes de cera, que es podien esborrar i fer servir una vegada i una altra.

Classes de música

Una altra part molt important de l'educació era aprendre a tocar un instrument. La combinació de música, cant i dansa era fonamental a l'antiga Grècia. Els instruments favorits dels grecs eren la lira, la cítara i la flauta doble. S'interpretava música tant en les cerimònies dedicades als déus, com en els casaments i els enterraments, i també en les marxes cap a la batalla. Per això els mestres de música eren molt respectats.

Els nous ciutadans

Quan els nois complien divuit anys ja se'ls considerava adults. Aleshores feien la formació militar, que durava dos anys i era imprescindible perquè se'ls considerés ciutadans. També aprenien retòrica, que és l'art de saber parlar bé en públic. Arribats a aquest moment, aquests nois ja podien anar a l'assemblea.

www.petitsapiens.cat [adaptació]

11. L'article explica l'origen del mot *gimnàs*, que vol dir 'lloc on es va nu'.

- a) Vertader
- b) Fals

12. A l'antiga Grècia la pràctica esportiva tenia una finalitat estètica.

- a) Vertader
- b) Fals

13. La possibilitat d'estudiar depenia de dos factors: el poder adquisitiu i el gènere.

- a) Vertader
- b) Fals

14. Per aprendre a escriure, els nens practicaven amb un suport reutilitzable.

- a) Vertader
- b) Fals

15. Les peces musicals s'interpretaven tant en cerimònies com en les tasques diàries.

- a) Vertader
- b) Fals

Exercici 3	Encerts Punts	5	4	3	2	1	0
		25	20	15	10	5	0

Exercici 4**25 punts**

Llegiu el text següent i triau, en cada cas, la resposta correcta, d'acord amb el contingut del text.

(!) *Escriviu les respostes en el full òptic.*

El vàter incinerador

Jordi Viñas i Judit Guallar són propietaris de l'empresa Incicat. Mentre buscaven solucions per als residus biològics de la seva autocaravana varen trobar la marca Cinderella, que fabricava vàters incineradors per a cases de camp que disposaven d'electricitat o gas per generar energia. «Vàrem preguntar a aquesta empresa si fabricava vàters per a autocaravanes i ens varen dir que encara els estaven dissenyant. Després, quan varen començar a provar-los, vàrem ser els primers a fer-los servir a Europa», comenta Viñas.

Una cisterna de vàter gasta aproximadament uns 10 litres d'aigua per cada ús. A més, instal·lar vàters en algunes zones sense canalitzacions d'aigua no és fàcil. Per facilitar la gestió dels residus biològics, una empresa noruega va inventar el vàter incinerador Cinderella, que crema els excrements a altes temperatures i només en deixa les cendres.

El 2015 els vàters incineradors es varen començar a vendre, i des de llavors Incicat n'és el principal distribuïdor per a Espanya, Andorra i Portugal. «Tenim instal·ladors pertot arreu i feim totes les explicacions tècniques sobre el funcionament d'aquest nou tipus de vàter», explica Jordi Viñas.

En la majoria dels vàters per a autocaravanes l'usuari ha de transportar els excrements a un contenidor especial; però en aquest cas, es cremen i es converteixen en cendra que es pot fer servir com a fertilitzant per al jardí. Abans de fer servir el vàter incinerador, cal posar una espècie de recol·lector de paper a dins de la tassa. Després de fer servir el vàter, es tanca la tapa i els excrements es cremen en un recipient hermètic.

En realitat, no es veu mai com es cremen si la tapa del vàter està aixecada, ja que la incineració es fa en un dipòsit tancat. Els gasos de combustió s'expulsen a través d'un conducte de ventilació separat i les cendres es guarden en un petit calaix inferior. Si quatre persones utilitzen el vàter incinerador durant una setmana, les cendres que es generen equivalen a una tassa de cafè.

El vàter incinerador no és econòmic, costa 4.000 euros, més la instal·lació a part. Però com diu Viñas, «cap usuari l'ha volgut desinstal·lar quan ja el tenia perquè és molt pràctic». Des que el varen crear, l'empresa Cinderella n'ha venut entre 40.000 i 50.000 unitats, ja que als països nòrdics hi ha moltes zones on no tenen llum ni canalitzacions d'aigua.

«Aquí s'ha anat expandint i és molt popular entre els campistes. Nosaltres n'hem venut també a embarcacions en diferents punts d'Espanya», comenten des d'Incicat. Aquesta empresa n'ha instal·lat a Catalunya un centenar en autocaravanes, però també una quarantena més en vaixells i en cases de

camp. «En cases només cal fer una sortida de gasos, amb un tub com de xemeneia. Fins i tot algun client ens ha demanat un vàter incinerador personalitzat, com un hotel que el volia tot de color negre».

Es tracta, doncs, d'una opció nova per gestionar els residus biològics sense gastar aigua ni fer servir productes químics.

www.rac1.cat, 31/08/2023 [adaptació]

16. Quin negoci tenen Jordi Viñas i Judit Guallar?

- a) Tenen una empresa que ven un vàter que crema els excrements.
- b) Són els fabricants d'un vàter dissenyat per ells dos.
- c) Un negoci de vàters que volen vendre a una empresa de Noruega.

17. Què s'ha de fer amb les cendres que produeix aquest vàter?

- a) Es poden escampar per un jardí perquè són biològiques.
- b) S'ha de dur el dipòsit hermètic a un punt de reciclatge.
- c) Cada setmana s'ha de buidar el calaix inferior on es guarden.

18. Quant val un sistema d'aquest tipus?

- a) Per les prestacions que ofereix és barat: no arriba a 4.000 euros.
- b) Ara és més barat que abans perquè se n'han venut molts.
- c) Més de 4.000 euros, ja que s'hi ha d'afegir el preu de la instal·lació.

19. On es pot instal·lar aquest vàter?

- a) És exclusiu per a llocs on no hi ha canalitzacions d'aigua.
- b) A qualsevol banda on es necessiti, com ara una autocaravana o un hotel.
- c) Només a llocs que disposin de centres per tractar residus biològics.

20. Quina és la característica principal del vàter incinerador?

- a) No usa aigua ni té químics.
- b) No expulsa gasos ni fums.
- c) Funciona sense energia.

Exercici 4	Encerts Punts	5	4	3	2	1	0
		25	20	15	10	5	0